

Commedia dell'Arte

*Gest, cos, veu, personatge, ritme, essència, joc, espectacularitat...
Un exemple de teatre total que camina en una sola direcció:
la humanitat.*

Representar de forma improvisada es un invent dels nostres segles, que no van conèixer els antics [...] Sembla ser un art sorgit tan sols de la bella Itàlia [...] L'empresa és tan bonica com difícil i perillosa i només si poden dedicar las persones idònies i enteses, las que saben què vol dir “regla de llengua”, “figures retòriques”, “tropos” i tot l'Art Retòric, doncs han de fer de forma improvisada el que el poeta sap fer de forma premeditada. Em fan riure aquells que acostumats a representar tant sols de forma premeditada, diuen que no és un bon actor el que representa improvisant: quan el que actua improvisant, que és més difícil, més fàcil li serà actuar premeditat, que no ho és tant; és més, sempre disposarà l'improvisador d'un cop mestre si li falla la memòria, doncs, davant de qualsevol error, és hàbil per trobar una solució, sense que l'audiència ni tant sols ho pugui notar.

Dell'arte rappresentativa premeditata e all'improviso
A. Perrucci, any: 1694

Identificació del curs:

- **Destinatari:** Alumnes amb experiència en Art Dramàtic, alumnes que vulguin aprofundir en diferents tècniques teatrals, professionals de l'espectacle que desitgin conèixer la tècnica de la "Commedia dell'Arte", públic en general que tingui interès en el joc teatral.
- **Número d'hores:** A concretar.
- **Número de sessions durant el curs:** A concretar.
- **Número mínim d'alumnes:** 8.
- **Número màxim d'alumnes:** 15.
- **Necessitats tècniques:** equip de so, cubs, pals o canyes, pilotes, cadires, biombos o cametes.

Material:

Roba adequada per l'exercici físic i de caràcter neutre.

Un cinturó de pell, un mocador de cap, tres faldilles amb vol, un vestit llarg de dona. Durant el curs s'encarregarà la memorització i recerca de diferents tipus de textos.

Presentació:

Commedia dell'arte va ser el nom que va rebre un tipus d'espectacle improvisat que va ser especialment popular al renaixement italià. Dramaturgs de la talla de Shakespeare i Molière es van basar en ells per a escriure les seves obres.

La definició de "comèdia de l'art" distingia el teatre d'actors professionals d'aquell que es feia a les corts per part de literats i cortesans o dels espectacles sagrats de l'església. Les companyies professionals estaven compostes per artistes i acròbates ambulants. No interpretaven textos d'autor sinó que, a partir d'un argument, representaven esdeveniments inspirats en la realitat quotidiana, enriquits amb números acrobàtics, dansa, música i cant.

A la comèdia de l'art hi ha una sèrie de personatges tipificats i arquetípics, la majoria amb la seva màscara pròpia, que els actors coneixen bé. Els actors improvisen a escena i l'obra teatral neix davant del públic en el mateix moment en què es representa. Cada peça és diferent i els autors de l'obra en són els mateixos executors.

Objectius:

Experimentar amb el joc corporal individual.

Experimentar amb la relació amb l'altre, amb el grup i amb l'espai.

Desenvolupar l'escolta, la disponibilitat i el nivell de tensió corporal.

Amortitzar l'esforç.

Màxim rendiment a tots els aspectes que intervenen en el treball de l'actor.

El joc, l'espai i el ritme de la "Commedia dell'Arte".

Presència a escena dels personatges de la Commedia dell'Arte i les seves actituds.

Tècnica amb la mitja màscara de la "Commedia dell'Arte".

Continguts:

- **Història:**

Breu introducció al context històric, social i cultural durant el qual va fer la seva aparició i es va desenvolupar la “Commedia dell’arte”.

- **La Mitja Màscara:**

Preparació corporal per poder utilitzar el cos en benefici de la tècnica d’expressió que requereix la mitja màscara utilitzada en la “Commedia dell’arte”.

- **Els Personatges:**

Tipologies, Caràcters i Personatges

Estudi dels quatre tipologies bàsiques dels personatges de la “Commedia dell’arte”: el vell o l’èsser humà quan és vell, el criat o l’èsser humà quan està a disposició dels altres, l’enamorat o l’èsser humà que estima, el capità o l’èsser humà que lluita contra els seus enemics.

Estudi dels caràcters o arquetips còmics amb els quals es poden dividir les quatre tipologies. D’aquest estudi apareixen els personatges de la “Commedia dell’arte” que s’identifiquen amb les mitges màscares. Estudi de les característiques pròpies de cada personatge: comportament i estil formal.

- **La Improvisació:**

Entrenament per la improvisació, bàsica per la “Commedia dell’arte” perquè no s’utilitza cap text escrit ni guió de moviments, tot es basa en la improvisació dels actors.

- **Els “Lazzis”:**

Estudi dels “lazzi” més clàssics de la “Commedia dell’arte”. Els “lazzi” són gags que funcionen de forma independent de la resta del guió de la comèdia, pertanyen a un sol personatge i ens ajuden a definir el seu comportament i produir més efecte còmic.

- **Els “Canovaccios”:**

Posada en pràctica de diferents “canovaccios” per poder aplicar tota la tècnica apresada. Els “canovaccios” són els petits guions d’entrades i sortides que marcaven l’argument de la comèdia i que els actors utilitzaven com a base per a la seva improvisació.

- **Estils Formals:**

La Farsa, la Comèdia nord-sud, La Poètica i l’Òpera Reggia.

Estudi dels diferents corrents i moments històrics de la Commedia dell’Arte i les seves característiques i diferències.